

Vzdělávání v antickém Řecku

V Athénách bylo hlavním cílem dosažení ideálu kalokagathia, tedy harmonického souladu krásy těla a ušlechtilosti ducha. Vzdelání zde bylo soukromou záležitostí rodiny a stát do něj zasahoval minimálně. Mladí Athéňané se učili rétorice a filozofii, aby se z nich stali schopní občané připravení k debatám na agorře. Naproti tomu ve Spartě byl vzdělávací systém, zvaný agógé, plně v rukou státu a jeho cíl byl čistě vojenský. Sedmiletí chlapci byli odebíráni rodinám a podrobováni drsnému výcviku, který měl za úkol vybudovat neochvějnou disciplínu, odolnost vůči bolesti a schopnost přežít v boji. Intelektuální rozvoj byl druhořadý a omezoval se na strohé, tzv. lakonické vyjadřování.

Vzdělávání žen v antickém světě představovalo ostrý kontrast k možnostem mužů, přičemž rozdíl mezi Athénami a Spartou byl opět propastný. V Athénách žily dívky z lepších rodin v ústraní ženských komnat (*gynekaion*). Jejich „vzdělání“ se soustředilo na domácí práce, jako bylo předení, tkaní a správa domácnosti, a jen málokteré se naučily číst nebo psát. Naopak spartánské ženy se těšily nebývalé svobodě a státní podpoře ve vzdělávání. Sparta věřila, že silné matky rodí silné bojovníky, a proto dívky veřejně cvičily, závodily v běhu či v zápase a učily se hudbě a tanci, což jim dodávalo sebevědomí a postavení, které jim athénské ženy mohly jen tiše závidět.

S postupem času, zejména v helénistickém období, se vzdělání v Řecku dále profesionalizovalo a začalo se více podobat tomu, co známe dnes. Objevily se vyšší školy, jako byla Platónova Akadémié nebo Aristotelovo Lykeion, kde se rozvíjela věda, logika a etika.

Slovo pedagogika a pedagog má rovněž kořeny v Řecku. Slovo je složeninou dvou řeckých výrazů:

- **Pais** (genitiv *paidos*): dítě
- **Agein**: vést, doprovázet

Původní paidagógos byl doslova „ten, kdo doprovází dítě“. Nejčastěji šlo o věrného sluhu rodiny, který dítě doprovázel do jeho vyspělosti. Pro vyučující byl používán výraz *didaskalos*.